

الله

تعدیم به

به اسوه‌های راستین، که وجودشان بی‌دین است و سرشار

پر با صلابت

و

مادر نازنینم

آنکه غم نان و جور ناکسان، ذره‌ای از کرمای بودشان در کنارمان نخاست.

## کلامی برای سپاس و قدردانی

بزرگترین پیشنهاد این است که شجاعت طی نمودن مسیر و لیاقت رسیدن را داد و یاری نمود تابی منت حلق و تنها با مدد او و همراه است خود به «کنون» برسم. امید است آنچنان نزدش لایق و سعادتمند گردد که در راه اعلایی جانشین شد - انسان - آنچه را آموخته است در حقیقت اخلاص بگذارد.

در این مجال جای دارد که از تمامی آمورگارانم سپاسگزاری نموده واردات قلبی خود را خاضعانه خدمت ایشان عرض بنمایم؛ و نیز بر خویش و احباب می‌دانم از استاد راهنمایم جناب آقای دکتر محمد علی فیروزی و استاد مشاورم جناب آقای دکتر سعید امانپور مشکر نموده که همواره راهنماؤ راهگشای نگرانده در اتمام و اکمال پیمان نامه بوده‌اند. و از خدای منان بر ایشان آرزوهای کامیابی و سرافرازی را داشته باشم.



دانشکده علوم زمین و سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)

گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد

عنوان

بررسی میزان رضایت مندی ساکنان از اجرای طرح توانمندسازی سکونتگاه‌های غیررسمی در  
شهر اهواز (مطالعه موردنی : کوی منبع آب )

استاد راهنما:

دکتر محمد علی فیروزی

استاد مشاور:

دکتر سعید امانپور

نگارنده :

اقدس حاتمی

آذر ماه ۱۳۹۲

|   |           |                                     |
|---|-----------|-------------------------------------|
| نام خانوادگی: حاتمی   | نام: اقدس | شماره دانشجوی: ۹۰۲۶۵۰۳              |
| عنوان پایان نامه: بررسی میزان رضایت مندی ساکنان از اجرای طرح توامندسازی سکونتگاه‌های غیررسمی در شهر اهواز (مطالعه موردی: کوی منبع آب)   |           |                                     |
| استاد مشاور: دکتر سعید امانپور  |           | استاد راهنما: دکتر محمد علی فیروزی  |
| رشته: جغرافیا و برنامه ریزی شهری  |           | مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد          |
| دانشکده: علوم زمین و GIS  |           | محل تحصیل: دانشگاه شهید چمران اهواز |
| تعداد صفحه: ۱۶۷   |           | تاریخ فارغ‌التحصیلی: ۱۳۹۲/۹/۲۵      |
| کلیدواژه‌ها: حاشیه نشینی، توامندسازی، رضایت مندی، مشارکت، خدمت رسانی بخش دولتی  |           |                                     |
| چکیده:  |           |                                     |
| <p>حاشیه نشینی یکی از پاشنه آشیل‌های توسعه پایدار شهری تلقی می‌شود. از عوامل عمدۀ ایجاد ناپایداری در مناسبات شهری به ویژه در کشورهای در حال توسعه، گونه‌ای شهرنشینی با مشکلات حاد موسوم به حاشیه نشینی (اسکان غیررسمی) است که بنا به مشاهدات جهانی در حال گسترش فراینده است. این گونه سکونتگاه‌ها هر چند جلوه‌ای از فقر را نمایان می‌سازد، بازتاب کاستی‌ها و نارسایی دولت و بازار رسمی نیز محسوب می‌شود.</p> <p>هدف این پژوهش بررسی میزان رضایت مندی ساکنان محله منبع آب از اجرای طرح توامندسازی (برنامه‌ی اصلاح و توسعه‌ی تأسیسات روبنایی) مناطق حاشیه نشین در شهر اهواز (مطالعه‌ی موردی: کوی منبع آب)، می‌باشد. این پژوهش از نوع نظری- کاربردی و روش مطالعه‌ی آن توصیفی- تحلیلی می‌باشد. برای جمع‌آوری داده‌ها از روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده است. در این پژوهش به سه شاخص اصلی مبحث توامندسازی ۱- رضایت مندی از خدمات رسانی ۲) رضایت مندی از توامندسازی ساکنان محله (ظرفیت سازی، ارتقای آگاهی‌های ساکنان محله) ۳) میزان مشارکت ساکنان در برنامه‌های بخش دولتی، مورد توجه قرار گرفته است. و به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزارهای Excel و Spss استفاده گردیده است. نتایج حاصله نشان می‌دهد ۱) رضایت مندی ساکنان محله در زمینه‌ی خدمات رسانی (روبنایی) در راستای توامندسازی، نمره‌ی رضایت مندی نسبتاً مطلوبی از دید مخاطبین ارزیابی شده است.</p> |           |                                     |

۲) ساکنان محله از تلاش‌های صورت گرفته در جهت توانمندسازی ساکنان محله (ارتقای آگاهی اجتماعی ساکنان) از جمله: تجهیز دفتر مدیریت محله و آموزش بهداشت محیط به خانواده‌ها و برگزاری انتخابات شورای محله رضایت نسبی دارند و از تلاش‌های صورت گرفته در جهت تجهیز محله به کتابفروشی‌ها و محصولات فرهنگی و برگزاری دوره‌های آموزشی (آموزش شهرondonی)، و رضایتی بالایی وجود ندارد.<sup>۳)</sup> میزان مشارکت ساکنان در برگزاری انتخابات شورای محله و برگزاری جلسات عمومی توجیهی (مشارکت و همکاری ساکنان) در محله مطلوب ارزیابی شده است و میزان مشارکت در برگزاری کلاس‌های آموزشی در جهت توانمند سازی از نظر ساکنان محله مطلوب نمی‌باشد. به طور خلاصه می‌توان گفت این منطقه دارای کمبودهای زیاد دیگری بویژه در رابطه با زیر ساخت‌های شهری است که این کمبودها در منع آب به چشم می‌خورد. چنین مناطقی به توجه بیشتری از سوی بخش دولتی نیاز دارند تا محیطی سالم و مطلوب برای زندگی ساکنان محله فراهم گردد.

## پیشگفتار

حاشیه نشینی نوعی سکونت در فضای شهری است که در تمامی ابعاد سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، کالبدی و حقوقی با سایر انواع سکونت موجود در شهر تفاوت‌های اساسی را نشان می‌دهد. مسکن غیر معمول، خیابان‌ها و کوچه‌های تنگ باریک، مشکلات زیست محیطی و بهداشتی، فزونی و تراکم جمعیت، فقر فرهنگی و آسیب‌های اجتماعی، آسیب‌پذیری بالا در برابر حوادث طبیعی، سطح پایین برخورداری امکانات و تسهیلات زندگی، عدم برخورداری لازم از امکانات، تأسیسات و خدمات شهری، اشتغال غالب در مشاغل غیررسمی، تصرف و عدم مالکیت قانونی بر زمین و..... از ویژگی‌های حاشیه نشینی محسوب می‌شود.

حاشیه نشینی صرفاً مسئله‌ای کالبدی-فیزیکی نبوده و از عوامل کلان ساختاری در سطح ملی و منطقه‌ای ناشی می‌شوند. رشد فزاینده‌ی جمعیت شهری از توان سازمان‌های دولتی و غیر دولتی جهت توسعه و ارائه‌ی خدمات و تسهیلات شهری، برای این جمعیت فزاینده پیشی گرفته و برآورده نشدن نیاز مسکن و سرپناه اقشار کم‌درآمد در فضای رسمی و برنامه‌ریزی شده‌ی شهر، حاشیه نشینی و اسکان غیررسمی را به گونه‌ای بی‌سابقه گسترش داده است. آنچه مسلم می‌نماید این است که در کشور ایران هم علاوه بر روند فوق، تحولات ناشی از شکل‌گیری تقسیم کار بین‌المللی و دگرگونی ساختار اقتصادی کشور، افزایش و انباست درآمدهای نفتی و اصلاحات ارضی بعد از دهه چهل از جمله علل عمده تسریع روند شهرنشینی و به تبع آن شکل‌گیری مناطق مسئله‌دار و حاشیه نشین بوده‌اند. محرومیت و عدم برخورداری مناطق حاشیه نشین از تسهیلات زندگی شهری در قیاس با دیگر نواحی شهری آن‌ها را به کانون مسائل بغرنج شهری و ضد توسعه پایدار انسانی تبدیل نموده است. کشور ایران نیز پس از اصلاحات ارضی با این پدیده آشنا گردید. رشد چنین سکونتگاه‌هایی مشکلات زیادی در ابعاد اقتصادی-اجتماعی و کالبدی در کلان شهرها به همراه داشته است. وقوع جنگ تحمیلی به رشد چنین سکونتگاه‌هایی در شهر اهواز افزود و به دنبال آن بازسازی مناطق جنگ زده استان فرصت پرداختن به این پدیده نابهنجار شهری را از مسئولین سلب نمود.

با این اوصاف، پرداختن به مسئله مناطق مسئله‌دار و حاشیه‌نشین شهری نه تنها ضرورتی برآمده از ارزش‌های اعتقادی و انسانی، بلکه سازگار با منافع اجتماعی و پایداری سکونتگاه‌ها و توسعه ملی است.

این پژوهش به عنوان پژوهشی نظری-کاربردی در پنج فصل به شرح زیر ارائه می‌گردد:

فصل اول: کلیات تحقیق.

فصل دوم: ادبیات و مبانی نظری تحقیق.

فصل سوم: معرفی اجمالی محدوده مورد مطالعه.

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های تحقیق.

فصل پنجم: جمع‌بندی، آزمون فرضیه‌ها، نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها.

امید است حاصل این تحقیق مورد استفاده مدیران، کارشناسان محترم ادارات و سازمان‌های مرتبط قرار گیرد و کاستی‌های آن توسط دیگر محققان بررسی و تکمیل گردد.

حاتمی

## فهرست مطالب

چکیده

پیشگفتار

|    |  |
|----|--|
| ۱  | فصل اول: کلیات تحقیق.....                          |
| ۲  | ۱-۱- بیان مسئله .....                              |
| ۴  | ۱-۲- اهمیت و ضرورت تحقیق.....                      |
| ۵  | ۱-۳- سؤالات تحقیق .....                            |
| ۵  | ۱-۴- فرضیه ها .....                                |
| ۶  | ۱-۵- اهداف تحقیق .....                             |
| ۶  | ۱-۵-۱- هدف اصلی .....                              |
| ۶  | ۱-۵-۲- اهداف فرعی .....                            |
| ۶  | ۱-۶- روش شناسی تحقیق .....                         |
| ۶  | ۱-۶-۱- روش تحقیق .....                             |
| ۷  | ۱-۶-۲- شاخص ها و متغیرهای تحقیق .....              |
| ۸  | ۱-۶-۳- روش و ابزار گردآوری اطلاعات و داده ها ..... |
| ۹  | ۱-۶-۴- روش تجزیه و تحلیل داده ها .....             |
| ۹  | ۱-۶-۵- روش نمونه گیری .....                        |
| ۱۰ | ۱-۶-۶- روایی و پایایی پرسشنامه .....               |
| ۱۱ | ۱-۷- کاربرد تحقیق .....                            |
| ۱۱ | ۱-۸- پیشینه موضوع در جهان و ایران .....            |
| ۱۴ | ۱-۹- مراحل انجام تحقیق .....                       |
| ۱۴ | ۱-۱۰- موانع و محدودیت های تحقیق .....              |
| ۱۵ | فصل دوم: ادبیات و مبانی نظری تحقیق.....            |

|         |   |
|---------|---|
| ۱۶..... | ۱-۲- تعاریف و مفاهیم .....  |
| ۱۶..... | ۱-۲- ۱- توانمندسازی .....   |
| ۱۶..... | ۱-۲- ۲- بهسازی شهری .....   |
| ۱۷..... | ۱-۲- ۳- نوسازی .....  |
| ۱۷..... | ۱-۲- ۴- رضایت مندی .....  |
| ۱۸..... | ۱-۲- ۵- اهمیت و ضرورت رضایت شهروندان .....                                    |
| ۱۹..... | ۱-۲- ۶- مشارکت .....  |
| ۲۰..... | ۱-۲- ۷-۱- تعریف حاشیه نشینی .....   |
| ۲۲..... | ۱-۲- ۸- واژه شناسی حاشیه نشینی .....  |
| ۲۲..... | ۲-۲- دیدگاه های نظری مرتبط با حاشیه نشینی .....                               |
| ۲۳..... | ۲-۲- ۱- دیدگاه های نظری چگونگی پیدایش بافت های حاشیه و مسئله دار شهری .....   |
| ۲۳..... | ۲-۲- ۱-۱- دیدگاه اقتصاد سیاسی فضا .....                                       |
| ۲۴..... | ۲-۲- ۱-۲- ۲- دیدگاه لیرالی .....  |
| ۲۵..... | ۲-۲- ۱-۲- ۳- دیدگاه غیرلیرال .....  |
| ۲۵..... | ۲-۲- ۱-۲- ۴- دیدگاه جامعه گرایان جدید .....                                   |
| ۲۶..... | ۲-۲- ۲- دیدگاه های نظری برخورد با پدیده بافت های حاشیه و مسئله دار شهری ..... |
| ۲۶..... | ۲-۲- ۲- ۱- دیدگاه انسان گرایان .....  |
| ۲۷..... | ۲-۲- ۲- ۲- دیدگاه پاکسازی (تخرب کامل ) .....                                  |
| ۲۷..... | ۲-۲- ۳- دیدگاه رها سازی .....   |
| ۲۸..... | ۲-۲- ۴- مکتب نوسازی و مدرنیزاسیون .....                                       |
| ۲۹..... | ۲-۲- ۵- دیدگاه نوسازی .....   |
| ۳۰..... | ۲-۲- ۶- دیدگاه توانمندسازی .....  |
| ۳۱..... | ۲-۲- ۷- روش های برخورد با حاشیه نشینی .....                                   |
| ۳۲..... | ۲-۳- تاریخچه ی حاشیه نشینی .....  |

|   |    |
|---|----|
| ۴-۲-۱- فرآیند شکل‌گیری و گسترش حاشیه‌نشینی              | ۳۴ |
| ۴-۲-۱- مرحله‌ی اول : شکل‌گیری اولیه                     | ۳۵ |
| ۴-۲-۲- مرحله‌ی دوم : دوره انتقال و گذار سکونتگاه        | ۳۶ |
| ۴-۲-۳- مرحله‌ی سوم : دوره‌ی پیوستگی، انسجام و ثبات نسبی | ۳۶ |
| ۵-۲- مکان حاشیه‌نشینان                                  | ۳۷ |
| ۶-۲- انواع استقرار و مکانیابی محله‌های حاشیه‌نشین       | ۳۸ |
| ۶-۲-۱- بافت‌های قدیمی و متروک داخل شهر                  | ۳۸ |
| ۶-۲-۲- بافت‌های حاشیه‌نشین داخل شهر                     | ۳۹ |
| ۶-۲-۳- بافت‌های حاشیه‌ای کنار شهر                       | ۳۹ |
| ۶-۲-۴- نواحی زاغه‌نشین در حومه‌ی شهر                    | ۳۹ |
| ۷-۲- بررسی ویژگی‌های مناطق حاشیه‌نشین                   | ۴۰ |
| ۷-۲-۱- ویژگی‌های فرهنگی - اجتماعی                       | ۴۰ |
| ۷-۲-۲- ویژگی‌های اقتصادی                                | ۴۱ |
| ۷-۲-۳- ویژگی‌های کالبدی                                 | ۴۱ |
| ۷-۲-۴- ویژگی‌های زیست محیطی                             | ۴۲ |
| ۸-۲- مهمترین شاخص‌های حاشیه‌نشینی در جهان               | ۴۲ |
| ۸-۲-۱- شاخص کالبدی                                      | ۴۲ |
| ۸-۲-۲- شاخص ترافیک                                      | ۴۲ |
| ۸-۲-۳- شاخص اقتصادی                                     | ۴۳ |
| ۸-۲-۴- شاخص خدمات شهری و بهداشتی                        | ۴۳ |
| ۸-۲-۵- شاخص اجتماعی - فرهنگی                            | ۴۳ |
| ۸-۲-۶- شاخص فضای تفریحی و فراغتی                        | ۴۴ |
| ۹-۲- حاشیه‌نشینی در ایران                               | ۴۵ |
| ۹-۲-۱- پیش از انقلاب اسلامی                             | ۴۵ |

|         |   |
|---------|---|
| ۴۶..... | ۲-۹-۲- بعد از انقلاب اسلامی .....   |
| ۴۷..... | ۲- ۱۰- برنامه توانمندسازی.....  |
| ۴۸..... | ۲- ۱۱- سند ملی توانمند سازی .....   |
| ۴۹..... | ۲- ۱۲- اصول هادی سند ملی توانمند سازی و ساماندهی سکونتگاه های غیررسمی ..... |
| ۵۲..... | ۲- ۱۳- مطالعات ساماندهی و توانمندسازی سکونتگاه های غیررسمی .....            |
| ۵۵..... | ۲- ۱۴- پیوندهای بین توسعه پایدار شهری و توانمندسازی .....                   |
| ۵۸..... | ۲- ۱۵- مرور تجارب ساماندهی بافت های حاشیه ای و مسئله دار در ایران .....     |
| ۵۸..... | ۲- ۱۶-۱- تخریب و پاک سازی در محله خاک سفید تهران .....                      |
| ۵۹..... | ۲- ۱۶-۲- طرح تخریب پل مدیریت تهران .....                                    |
| ۵۹..... | ۲- ۱۶-۳- برنامه توانمندسازی و بهسازی جعفرآباد کرمانشاه .....                |
| ۶۰..... | ۲- ۱۶-۴- برنامه بهسازی شیرآباد زاهدان .....                                 |
| ۶۱..... | ۲- ۱۶-۵- طرح توانمندسازی مناطق حاشیه نشین اراک .....                        |
| ۶۲..... | ۲- ۱۶-۶- طرح توانمندسازی محله‌ی بابایان زاهدان .....                        |
| ۶۳..... | ۲- ۱۷-۱- مرور تجارب ساماندهی بافت های حاشیه ای و مسئله دار در جهان .....    |
| ۶۳..... | ۲- ۱۷-۲- برنامه بهسازی سکونتگاه های غیررسمی جاکارتا در اندونزی .....        |
| ۶۵..... | ۲- ۱۷-۲- پروژه بهسازی زاغه ها در بنگلادش .....                              |
| ۶۷..... | ۲- ۱۷-۳- پروژه توسعه شهری تاندو در مانیل فیلیپین .....                      |
| ۶۸..... | ۲- ۱۷-۲- قاره آفریقا .....  |
| ۶۸..... | ۲- ۲- ۱۷-۱- پروژه خدمات رسانی به منطقه شهری لوزاکا .....                    |
| ۶۹..... | ۲- ۲- ۱۷-۲- پروژه رباط در مراکش .....                                       |
| ۷۱..... | ۲- ۳- ۱۷-۲- امریکای لاتین .....   |
| ۷۱..... | ۲- ۱۷-۳-۱- پروژه بهسازی زاغه های غیر قانونی در برزیل .....                  |
| ۷۲..... | ۲- ۱۸- چارچوب نظری تحقیق .....  |
| ۷۵..... | فصل سوم: معرفی اجمالی محدوده‌ی مورد مطالعه .....                            |

|   |    |
|---|----|
| ۱-۳- موقعیت و جایگاه شهر اهواز در نظام تقسیمات سیاسی    | ۷۶ |
| ۱-۱-۳ - معرفی محدوده‌ی مورد مطالعه (کوئی منبع آب)       | ۷۷ |
| ۱-۱-۱-۱- موقعیت جغرافیایی و تاریخچه‌ی شکل گیری          | ۷۷ |
| ۱-۱-۲- الگوی کاربری زمین در منبع آب و نسبت‌های آن       | ۷۹ |
| ۱-۱-۲-۱- کاربری مسکونی                                  | ۷۹ |
| ۱-۱-۲-۲- کاربری تجاری                                   | ۷۹ |
| ۱-۱-۲-۳- کاربری مختلط (مسکونی - تجاری)                  | ۷۹ |
| ۱-۱-۳- کاربری تاسیسات و تجهیزات                         | ۸۰ |
| ۱-۱-۴- کاربری فضای سبز                                  | ۸۰ |
| ۱-۱-۵- کاربری اداری- انتظامی                            | ۸۱ |
| ۱-۱-۶- کاربری مذهبی                                     | ۸۱ |
| ۱-۱-۷- زمین‌های بایر                                    | ۸۱ |
| ۱-۱-۸- شرایط کالبدی و میزان پوشش دهی خدمات و زیرساخت‌ها | ۸۲ |
| ۱-۱-۹- شبکه گاز رسانی                                   | ۸۲ |
| ۱-۱-۱۰- شبکه برق  | ۸۲ |
| ۱-۱-۱۱- مخابرات   | ۸۲ |
| ۱-۱-۱۲- شبکه آبرسانی                                    | ۸۳ |
| ۱-۱-۱۳- سیستم فاضلاب                                    | ۸۳ |
| ۱-۱-۱۴- بررسی نحوه توزیع واحدهای مسکونی، کیفیت ساخت     | ۸۳ |
| ۱-۱-۱۵- نحوه توزیع انواع واحدهای مسکونی                 | ۸۳ |
| ۱-۱-۱۶- کیفیت ساخت                                      | ۸۳ |
| ۱-۱-۱۷- معرفی طرح                                       | ۸۴ |
| ۱-۱-۱۸- جغرافیای طبیعی                                  | ۸۷ |
| ۱-۱-۱۹- زمین‌شناسی                                      | ۸۷ |

|          |  |
|----------|--|
| ۸۷.....  | زلزله -۲-۲-۳                                   |
| ۸۸.....  | توبوگرافی -۳-۲-۳                               |
| ۸۹.....  | آب و هوا -۴-۲-۳                                |
| ۹۰.....  | دما -۵-۲-۳                                     |
| ۹۰.....  | بارش -۶-۲-۳                                    |
| ۹۲.....  | رطوبت نسبی -۷-۲-۳                              |
| ۹۳.....  | باد -۸-۲-۳                                     |
| ۹۳.....  | گرد و غبار -۹-۲-۳                              |
| ۹۴.....  | ینبندان -۱۰-۲-۳                                |
| ۹۴.....  | زاویه‌ی تابش آفتاب و درصد روزهای آفتابی -۲-۲-۳ |
| ۹۵.....  | آب‌های سطحی -۱۲-۲-۳                            |
| ۹۶.....  | آب‌های زیرزمینی -۱۳-۲-۳                        |
| ۹۶.....  | خاک شناسی -۱۴-۲-۳                              |
| ۹۷.....  | پوشش گیاهی -۱۵-۲-۳                             |
| ۹۹.....  | جغرافیای انسانی -۳-۳                           |
| ۹۹.....  | جغرافیای تاریخی شهر اهواز -۱-۳-۳               |
| ۱۰۱..... | ویژگی‌ها و تنوع قومی، زبانی و رفتاری -۳-۳-۳    |
| ۱۰۲..... | ساختار دینی و مذهبی -۴-۳-۳                     |
| ۱۰۲..... | ویژگی‌های کالبدی شهر اهواز -۵-۳-۳              |
| ۱۰۳..... | ساخت اشتغال و اقتصاد شهری -۶-۳-۳               |
| ۱۰۴..... | وضعیت اشتغال در شهر اهواز -۷-۳-۳               |
| ۱۰۵..... | روندهای تحولات جمعیتی شهر اهواز -۶-۳-۳         |
| ۱۰۸..... | توزيع سنی جمعیت -۱-۶-۳-۳                       |
| ۱۰۹..... | ساختار سنی جمعیت -۲-۶-۳-۳                      |

|          |   |           |
|----------|---|-----------|
| ۱۱۰..... | - ترکیب جنسی.....                                       | ۳-۶-۳-۳   |
| ۱۱۱..... | - وضعیت سواد.....                                       | ۳-۳-۴-۶   |
| ۱۱۱..... | - دلایل مهاجرت و حاشیه نشینی در شهر اهواز .....         | ۳-۳-۵-۶   |
| ۱۱۲..... | - اصلاحات ارضی .....                                    | ۳-۳-۶-۵-۱ |
| ۱۱۲..... | - نفت.....  | ۳-۳-۶-۵-۲ |
| ۱۱۲..... | - فعالیت های صنعتی .....                                | ۳-۳-۶-۵-۳ |
| ۱۱۳..... | - جنگ تحمیلی و پیامدهای آن.....                         | ۳-۳-۶-۵-۴ |
| ۱۱۴..... | - توسعه فیزیکی شهر اهواز .....                          | ۳-۳-۷-۷   |
| ۱۱۴..... | - توسعه فیزیکی شهر از ابتدای شکلگیری تا ۱۳۳۵ .....      | ۳-۳-۷-۱   |
| ۱۱۵..... | - توسعه فیزیکی شهر اهواز از سال ۱۳۳۵ تا زمان حاضر ..... | ۳-۳-۷-۲   |
| ۱۱۸..... | فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های تحقیق..... |           |
| ۱۱۹..... | - مقدمه .....   | ۴-۱       |
| ۱۱۹..... | - آزمون T تک نمونه ای .....                             | ۴-۲       |
| ۱۲۰..... | - آزمون تحلیل واریانس ANOVA .....                       | ۴-۳       |
| ۱۲۰..... | - یافته های فردی حاصل از پرسشنامه .....                 | ۴-۴       |
| ۱۲۰..... | - جنس پاسخگویان.....                                    | ۴-۴-۱     |
| ۱۲۱..... | - گروه های سنی پاسخگویان .....                          | ۴-۴-۲     |
| ۱۲۲..... | - میزان سواد .....                                      | ۴-۴-۳     |
| ۱۲۳..... | - میزان درآمد .....                                     | ۴-۴-۴     |
| ۱۲۴..... | - میزان اقامت در شهر اهواز .....                        | ۴-۴-۵     |
| ۱۲۵..... | - اهداف .....   | ۴-۵-۵     |
| ۱۲۵..... | - هدف اول .....   | ۴-۵-۱     |
| ۱۲۸..... | - هدف دوم .....   | ۴-۵-۲     |
| ۱۳۱..... | - هدف سوم .....   | ۴-۵-۳     |

|          |  |         |
|----------|--|---------|
| ۱۳۵..... | - آزمون فرضیه ها ...   | ۴-۸-۴   |
| ۱۳۵..... | - آزمون فرضیه یک .....                                       | ۴-۸-۱   |
| ۱۳۷..... | - فرضیه دوم .....  | ۴-۸-۲   |
| ۱۳۹..... | - فرضیه سوم .....  | ۴-۸-۳   |
| ۱۳۹..... | - آنالیز واریانس ANOVA                                       | ۴-۹-۶   |
| ۱۴۳..... | فصل پنجم: آزمون فرضیه ها، نتیجه گیری و ارائه پیشنهادها ..... |         |
| ۱۴۴..... | - مقدمه .....  | ۵-۱-۱   |
| ۱۴۴..... | - آزمون فرضیه ها .....                                       | ۵-۲-۱   |
| ۱۴۴..... | - فرضیه اول .....  | ۵-۲-۱-۱ |
| ۱۴۷..... | - فرضیه دوم .....  | ۵-۲-۲   |
| ۱۴۸..... | - فرضیه سوم .....  | ۵-۲-۳   |
| ۱۴۹..... | - نتیجه گیری .....   | ۵-۳     |
| ۱۵۲..... | - ارائه پیشنهادها .....                                      | ۵-۴     |
| ۱۵۲..... | - اجتماعی .....  | ۵-۴-۱   |
| ۱۵۲..... | - اقتصادی .....  | ۵-۴-۲   |
| ۱۵۳..... | - خدماتی .....   | ۵-۴-۳   |
| ۱۵۳..... | - کالبدی .....   | ۵-۴-۴   |
| ۱۵۴..... | - مدیریتی .....  | ۵-۴-۵   |
| ۱۵۵..... | منابع .....  |         |

پیوست ها

## فهرست جداول

|   |     |
|---|-----|
| جدول شماره‌ی (۱-۱): شاخص‌های اصلی و متغیرهای تحقیق  | ۸   |
| جدول (۲-۱) روش‌های برخورد با حاشیه نشینی  | ۳۱  |
| جدول شماره (۲-۲): تسهیلات قانونی ارائه شده در زمینه حاشیه‌نشینی                               | ۵۳  |
| جدول (۳-۱): مشخصات برخی از پژوهه‌های عمرانی انجام شده به تفکیک موضوع در کوی منبع آب           | ۸۶  |
| جدول شماره (۲-۳): مشخصات توپوگرافیک مناطق هشتگانه شهرداری اهواز                               | ۸۹  |
| جدول شماره (۳-۲)، میانگین بارش ماهانه و سالانه در ایستگاه سینوپتیک اهواز در سال‌های ۱۳۵۰-۱۳۸۸ | ۹۱  |
| جدول شماره (۴-۲)، میانگین درصد رطوبت نسبی در ایستگاه سینوپتیک اهواز طی سالهای ۱۳۵۰-۱۳۸۸       | ۹۲  |
| جدول شماره (۵-۲)، حداکثر سرعت باد در ایستگاه سینوپتیک اهواز طی دوره ۱۳۷۵-۱۳۸۵                 | ۹۳  |
| جدول (۶-۳)، شاخص آلودگی شهر اهواز (PSI)   | ۹۴  |
| جدول شماره (۷-۳)، گروه‌های عمدۀ فعالیت در شهر اهواز از سال ۱۳۳۵ تا ۱۳۸۵                       | ۱۰۴ |
| جدول شماره (۸-۳)، تعداد و نرخ رشد جمعیت شهر اهواز از سال ۱۳۳۵-۱۳۹۰                            | ۱۰۵ |
| جدول شماره (۹-۳)، تحولات جمعیتی و نرخ رشد جمعیت شهر اهواز از سال ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۰                 | ۱۰۶ |
| جدول شماره (۱۰-۳)، تعداد و بعد خانوار شهر اهواز از سال ۱۳۳۵-۱۳۹۰                              | ۱۰۷ |
| جدول شماره (۱۱-۳)، توزیع سنی گروه‌های عمدۀ سنی در شهر اهواز در سال ۱۳۹۰                       | ۱۰۸ |
| جدول شماره (۱۲-۳)، ترکیب جنسی شهر اهواز در سال ۱۳۸۵   | ۱۱۰ |
| جدول شماره (۱۳-۳)، بررسی وضعیت سواد شهر اهواز در سال ۱۳۹۰                                     | ۱۱۱ |
| جدول (۱۴-۳)، مساحت و تراکم جمعیت شهر اهواز طی سال‌های ۱۳۳۵-۱۳۸۵                               | ۱۱۷ |
| جدول (۱-۴): جنس پاسخ‌خوان   | ۱۲۰ |
| جدول (۲-۴): گروه‌های سنی  | ۱۲۱ |
| جدول (۳-۴): میزان سواد  | ۱۲۲ |
| جدول (۴-۴): درآمد پرسش شوندگان  | ۱۲۳ |
| جدول (۵-۴): میزان اقامت در شهر اهواز  | ۱۲۴ |
| جدول (۶-۴)، فراوانی و درصد فراوانی متغیر رضایت‌مندی از خدمات رسانی مناسب                      | ۱۲۵ |

|   |
|---|
| جدول شماره (۷-۴)، میانگین و انحراف معیار متغیرهای رضایت مندی از خدمات رسانی مناسب .....<br>۱۲۷.....   |
| جدول (۴-۸)، فراوانی و درصد فراوانی متغیر رضایت مندی از تلاش و برنامه های بخش دولتی در جهت<br>توانمندسازی ساکنان محله .....<br>۱۲۹.....                  |
| جدول (۹-۴)، میانگین و انحراف معیار متغیرهای رضایت مندی از تلاش و برنامه های بخش دولتی در جهت<br>توانمندسازی ساکنان محله .....<br>۱۲۹.....               |
| جدول (۱۰-۴)، فراوانی و درصد فراوانی (آمار توصیفی) متغیر مشارکت ساکنان در برنامه های بخش دولتی در راستای<br>توانمندسازی ساکنان محله .....<br>۱۳۱.....    |
| جدول (۱۱-۴)، میانگین و انحراف معیار متغیر مشارکت ساکنان در برنامه های بخش دولتی در راستای توانمندسازی<br>ساکنان محله .....<br>۱۳۱.....                  |
| جدول (۱۲-۴)، فراوانی و درصد فراوانی (آمار توصیفی) متغیر میزان موافقت و تمایل به مشارکت ساکنان در بهسازی<br>و نوسازی محله .....<br>۱۳۳.....              |
| جدول شماره (۱۳-۴): متغیرهای تأثیرگذار بر رضایت مندی بیشتر ساکنان(مطلوبیت بیشتر محله) .....<br>۱۳۴.....  |
| جدول (۱۴-۴)، فراوانی و درصد فراوانی متغیر رضایت مندی از خدمات رسانی مناسب .....<br>۱۳۴.....   |
| جدول (۱۵-۴)، نتایج بدست آمده از آزمون $T$ ، از داده های رضایت مندی از خدمات رسانی مناسب (فرضیه اول) ..<br>۱۳۶..   |
| جدول (۱۶-۴)، نتایج بدست آمده از آزمون $T$ ، از داده های رضایت مندی از برنامه های(تلاش) بخش دولتی در<br>راستای توانمندسازی ساکنان محله .....<br>۱۳۸..... |
| جدول (۱۷-۴)، نتایج بدست آمده از آزمون $T$ از داده های متغیر مشارکت ساکنان در برنامه های بخش دولتی در<br>راستای توانمندسازی ساکنان .....<br>۱۳۹.....     |
| جدول (۱۸-۴)، آنالیز واریانس ، بین گروه و درون گروه های رضایت مندی .....<br>۱۴۰.....   |
| جدول شماره (۱۹-۴)، نتایج بدست آمده از آزمون توکی از داده های متغیر رضایت مندی از خدمات رسانی مناسب<br>۱۴۱.....  |
| جدول (۱-۵)، نتایج بدست آمده از آزمون $T$ ، از داده های رضایت مندی از خدمات رسانی مناسب (فرضیه اول) ..<br>۱۴۵..  |
| جدول (۲-۵) نتایج بدست آمده از آزمون $T$ ، از داده های رضایت مندی از برنامه های(تلاش) بخش دولتی در<br>راستای توانمندسازی ساکنان محله .....<br>۱۴۸.....   |
| جدول (۳-۵)، نتایج بدست آمده از آزمون $T$ از داده های متغیر مشارکت ساکنان در برنامه های بخش دولتی در<br>راستای توانمندسازی ساکنان .....<br>۱۴۹.....      |

## فهرست نقشه

|   |     |
|---|-----|
| نقشه(۱-۳) موقعیت شهر اهواز در تقسیمات سیاسی کشور .....                                    | ۷۶  |
| نقشه شماره (۳-۳)، موقعیت کوی منبع آب در نقشه پراکندگی مناطق حاشیه نشین در شهر اهواز ..... | ۸۴  |
| نقشه شماره(۳-۳)، خطوط همبارش در استان خوزستان .....                                       | ۹۱  |
| نقشه شماره(۴-۳)، پراکندگی و نوع خاک‌های استان خوزستان .....                               | ۹۷  |
| نقشه شماره(۵-۳)، پراکندگی پوشش گیاهی شهرستان اهواز .....                                  | ۹۸  |
| نقشه شماره(۶-۳)، نقشه توسعه فیزیکی شهر اهواز .....  | ۱۱۷ |

## فهرست نمودار

|   |     |
|---|-----|
| نمودار شماره(۱-۴)، جنس پاسخ‌خوان .....  | ۱۲۱ |
| نمودار(۲-۴): گروه‌های سنی .....   | ۱۲۲ |
| نمودار شماره(۳-۴): میزان تحصیلات .....  | ۱۲۲ |
| نمودار(۴-۴): درآمد پاسخ‌گویان .....   | ۱۲۴ |
| نمودار(۴-۵): مدت اقامت در شهر اهواز .....   | ۱۲۴ |
| نمودار شماره(۴-۶): میانگین متغیرهای رضایت مندی از خدمات رسانی مناسب .....   | ۱۲۸ |
| نمودار شماره (۷-۴): میانگین و انحراف معیار متغیرهای رضایت مندی از تلاش و برنامه‌های بخش دولتی .....               | ۱۳۰ |
| نمودار شماره(۸-۴): میانگین متغیرهای مشارکت ساکنان در برنامه‌های بخش دولتی در راستای توانمندسازی ساکنان محله ..... | ۱۳۲ |

فصل اول:

کلیات تحقیق